

Hans Eli Dahl, ráðgevi, um

UNESCO og lesiárið 1990

Hentasta amboðið til eitt ríkt lív fyri øll er at duga at lesa og skriva

Høvuðssetningur Sameindu Tjóða hevur verið at virkað fyri friði millum allar heimsins tjóðir. Longu frá stovnanini í 1945 hevur verið felagsskapin um greitt, at varandi friður kundi ikki verða grundaður eina á politiskar semjur. Varandi friður er treytaður av samvinnu millum tjóðir við einum menningarstøði, ið gevur fólkinum líkindi at vinna sær rættin til frítt at hugsa, tala og skriva.

Við teirri sannføring, at avgjørd fyrirtreyt hjá einum fólki at náa hesum máli, er at øllum stendur undirvísing í boði væl og virðiliga at læra at lesa og skriva, seta S.T. longu í 1946 arbeiðsnevnd at virka fyri hesum máli. Nevndin fær heitið UNESCO (United Nations' Educational, Scientific and Cultural Organization), og fær sæti í Paris.

Øll hava rætt til undirvísing

Fyrsta týðandi avrikið frá UNESCO var at faa við í S.T.-samtyktina frá 1948 um mannarættindi: »Øll hava rætt til undirvísing.

Undirvísingin skal miðja imóti at menna einstaka menniskjað og at stimbra virðingina fyri mannarættindum og grundleggjandi frælsi«.

Lesiárið 1990

Til tess at skunda undir gongdina í hesum álvarsmáli hevur S.T. gjørt av, at 1990 skal vera altjóða lesiár. Avvarðandi myndugleikar í øllum londum skulu verða mintir á sína ábyrgd í hesum sambandi.

Eitt er, at ikki má verða slakað, skal bert nádda støðið verða hildið, tí annars gongur skjótt aftur eftir hæli, so hvørt fólkatál heimsins veksur. Skal vinnast rimiliga framá, skulu størri tøk takast.

Hvussu er státt hjá okkum?

Hvussu stendur so til heima hjá okkum sjálvum?

Víst duga allar flestu føroyingar at lesa og skriva. Nøkur hava kortini serliga tungt við hetta. Tað eru tey sokallaðu orðblindu, lesibrekaðu ella hvussu tey annars verða nevnd. Lesiárið 1990 skal eisini minna okkum á at spenna okkum út enn meira fyri bæði til at nema okkum meiri fakliga vitan á økinum og til at skipa fyri stuðuli/serundirvísing á skilabesta hátt. Tað er ábyrgdin hjá politikarum og skúlafyrirsiting at gera líkindi til at skúlin kann gera sitt besta.

Almenna lesistøðið

»Gamli skúlin« virkaði ivaleyst rimiliga til sína tíð. Í virði varð gjørlæikin at lesa mett í mun til beinleiðis tøvni í dagliga baksinum á staðnum.

Samfelagið stendur kortini ikki í stað, men mennist alsamt burturi sum heima. Trevtin fyri og tørvurin á samskifti manna og landa ímillum broyttist. Krøvini til førleika hins einstakra

Hans Eli Dahl arbeiðir sum ráðgevi á landsskúlafyriritingini. Hann skrivur Sjóðarmiðið í dag og snýr tað seg um altjóða lesiárið 1990

at gera seg galdandi ókjast støðugt.

Amboðið at duga væl at lesa og skriva tykist vera tað mest neyðuga í hesum sambandi. Men skal veruligur dugur vera í hesum amboði, so mega vit leggja okkum eftir at læra okkum at oysa alsamt meira úr hesi ótømandi keldu, ið skrivaða orðið veruga er.

Koma vit eftir tí, tá eiga vit veruliga part í hentasta amboðnum at skapa umstøður til eitt ríkt lív fyri okkum øll.

Lítill broyting seinastu árin

Vit, ið búgva í einum framkomnum landi, hava leingi hildið, at her stendur bara heilt væl til. Kortini mugu vit viðganga, at lesiundirvísingin hevur verið so at siga hin sama tey seinastu fimti árin, hóast nógva granskan og ein hóp av frágreiðingum, ið sýna tørv hins unga at fata, týðningin, tað hevur at duga at nýta hetta neyðuga amboð.

»Lesiárið 1990«

tikið í størsta álvara

Landsskúlafyriritingin tekur boðskapin LESIARIÐ 1990 til eftirtektar. Í hesi viku hava einir 30 lærarar verið á skeiði í Havn. Hetta eru lærarar, ið hava áhuga at undirvísa lesiveikum næmingum.

Dentur verður eisini lagdur á týðningin hjá barninum at kenna skúla-byrjanina hugaliga og stimbrandi. Ráðgevarin í byrjunarundirvísing starvast burturav við hesum máli. Fleiri skúlar kring landið eru farnir undir royndar- og menningarvirksemi í samráð við ráðgevaran á hesum øki.

Fakliga samstarvið millum áhugaðar lærarar, millum skúlar og við fyrirsit-ingina er avbera gott. Tí fer Lesiárið 1990 at geva okkum royndir at byggja á framyvir.

Ongin ivast í, at politikararnir fara at sýna skúlanum serliga vælvild í 1990.

Hans Eli Dahl,
ráðgevari

Øll hava rætt til undirvísing